

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-97>

УДК 339.9:330.322

ЦИФРОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

DIGITAL COMPETITIVENESS AS AN ECONOMIC CATEGORY

Пушкар Тетяна Андріївна

кандидат економічних наук, професор,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2067-7484>

Базецька Ганна Ігорівна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5034-8959>

Соболева Ганна Григорівна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2375-3665>

Pushkar Tetiana, Bazetska Hanna, Sobolieva Hanna
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Стаття присвячена актуальним питанням обґрунтування підходів до визначення конкурентоспроможності в умовах цифрових трансформацій економіки. Окреслено підходи до визначення впливу складових інноваційного розвитку та рівня цифровізації економіки на конкурентоспроможність і формування поняття цифрової конкурентоспроможності. Проаналізовано компоненти Global Innovation Index та IMD World Digital Competitiveness Ranking та досліджено їх взаємозв'язок з змістовим наповнення поняття цифрової конкуренції як економічної категорії. Окреслено спільні риси та відмінності між класичними підходами до конкурентоспроможності та цифрової конкурентоспроможності, представлено визначення цифрової конкурентоспроможності як економічної категорії. Визначено напрями впливу забезпечення цифрової конкурентоспроможності на темпи економічного зростання.

Ключові слова: конкурентоспроможність, цифрові трансформації, цифрова економіка, конкурентні переваги, цифрова конкурентоспроможність.

The article is devoted to the topical issues of forming and ensuring competitiveness at the stage of accelerated digital transformation. The object of the study is the concept of digital competition as an independent economic category and the definition of its components. The purpose of the study is to analyse and justify approaches to defining digital competitiveness as an economic category. The analysis is based on an assessment of innovative development and digital competitiveness based on international comparisons, in particular the Global Innovation Index and the World Digital Competitiveness Ranking. The relationship between the components of the ratings is analysed and it is determined how the content of the components determines competitive advantages. A comparative analysis of traditional approaches to determining competitiveness and digital competitiveness has been conducted. Unlike the traditional approach, digital competitiveness is characterised by the fact that its main resources are data, digital technologies and intangible assets. The source of digital competitive advantages is the pace of innovation, digital flexibility, and adaptability. The institutional basis of digital competitiveness is digital strategies, data regulation, and open data policy. Digital competitiveness is defined as a dynamic category that depends on the ability to quickly adapt to the technological environment, acting as an integral capacity to implement, adapt and effectively use digital technologies and infrastructure, and to develop digital competencies in response to current technological and digital trends. It has been determined that digital competitiveness actively influences economic growth through mechanisms

for the development of digital infrastructure, institutional capacity, human creative capital, and the entrepreneurial environment. Promising areas for further research in the field of digital competitiveness and its impact on economic growth include the development of new methods for assessing competitive advantages and the impact of innovation on them in the digital economy.

Keywords: competitiveness, digital transformation, digital economy, competitive advantages, digital competitiveness.

Постановка проблеми. Цифровізація як об'єктивний процес розвитку суспільства визначає на сучасному етапі особливості та вимоги до функціонування економічних систем. На макро-, мезо- та мікрорівні використання цифрових технологій та рішень, створення ефективних засобів інтеграції в цифрове середовище, врахування нових умов конкуренції в умовах цифровізації та поглиблення глобалізаційних процесів, розширюють можливості суб'єктів економічної діяльності підвищувати свої конкурентні позиції. Однак, на етапі переходу до концепції «Суспільство 5.0» та формування бачення ключових положень «Індустрії 5.0» цифрову конкурентоспроможність розглядають не тільки як складову конкурентоспроможності, але і визначають її як самостійну економічну категорію, що зумовлює формування нової парадигми дослідження питань забезпечення конкурентоспроможності на усіх рівнях економічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі розвитку економічної науки реалії поглиблення цифровізації усіх сфер економічної діяльності знаходять своє логічне відображення у трансформації підходів до оцінки конкурентоспроможності та її взаємозв'язку зі сталим зростанням [1–3]. Як визначено Яворською Н. П., Данько Т. І., цифрова трансформація розглядається як важливий чинник підвищення економічної стійкості та формування рівня конкурентоспроможності країни [3]. Одним з основних підходів визначення цифрової конкурентоспроможності є окреслення її складових та впливу на сталий розвиток на основі міжнародних рейтингів. Саме визначення цифрової конкурентоспроможності та вплив її на глобальну конкурентоспроможність на основі глобальних рейтингів національних економік формують один із панівних підходів в дослідження цього питання [2–7]. Бочко О., Малецька О., Дранус Л., окреслюючи зміни у парадигмі дослідження конкурентоспроможності національних економік в цифровій економіці, акцентують увагу на тому, що позиціонування національних економік у міжнародних рейтингах, формують відповідні орієнтири та

показники при розробці стратегій розвитку [2, с. 11]. Як зазначають Педченко Н. С., Кононенко Ж. А., Зінченко О. М., аналіз глобальних індексів (Глобальний індекс інновацій, Індекс людського розвитку, Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності, Глобальний індекс мережевої готовності) дозволяє дати відповіді щодо рівня конкурентоспроможності національної економіки в контексті цифрових технологій [7]. Саме поєднання цифрового і матеріального аспектів виробництва, використання інноваційних технологій, інвестування в освіту стають драйверами економічної конкурентоспроможності як на рівні підприємств, так і національної економіки [4, с. 30]. Актуальним напрямом досліджень, які розкривають зміни у парадигмі визначення конкурентоспроможності, є оцінка впливу цифрових трансформацій на конкурентні позиції на рівні бізнес-структур і окреслення новітніх понять цифрових конкурентних переваг та цифрової конкуренції компаній [8–11]. Цифрові тренди здійснюють багатофакторний вплив на забезпечення конкурентоспроможності, посилюючи умови конкуренції, створюючи новітні можливості для співпраці, розширюючи можливості зростання компаній та формуючи новітні бізнес-моделі [8, с. 166]. Цифрова бізнес-модель базується на основі використання цифрових технологій, які вирішальним чином впливають на створення споживчої цінності та отримання доходу. Цифровізація та цифрові трансформації бізнес-моделей забезпечують компаніям певні конкурентні переваги, які визначають як в цілому конкурентоспроможність, так і її складові [9, с. 111]. Отже, цифровізація економічної діяльності сприяє появі новітніх можливостей для забезпечення конкурентоспроможності на усіх рівнях і формує її новий вид – цифрову конкурентоспроможність.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Активні процеси цифровізації, які зумовлюють розвиток усіх соціально-економічних процесів, формують новітній категорійний апарат, який потребує подальшого уточнення. Незважаючи на значну кількість досліджень, які присвячені вивченню впливу цифрових трансформацій на конкурентоспроможність на усіх рівнях

діяльності, категорія «цифрова конкурентоспроможність» як самостійне явище є недостатньо дослідженою і, найчастіше, розглядається у лише розрізі міжнародних порівнянь.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є аналіз та обґрунтування підходів до визначення цифрової конкурентоспроможності як економічної категорії, окреслення її взаємозв'язку з інноваційним розвитком та визначення драйверів її підвищення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У другій половині ХХ ст. теоретичні підходи до визначення конкурентоспроможності почали враховувати не лише цінові, але й якісні характеристики товарів, рівень технологій, розвиток інституцій та вплив державної політики. Значний внесок у формування сучасного бачення конкурентоспроможності зробив М. Портер, який визначив конкурентоспроможність як здатність країни чи компанії створювати зростаючий рівень добробуту через ефективне використання ресурсів [12].

З розвитком ринкових відносин, посилення та всеосяжного впливу глобалізації в цифрову епоху конкурентоспроможність виступає як багатовимірна економічна категорія, яка охоплює не лише продуктивність та наявність природних ресурсів, а також вміння використовувати природні переваги через розвиток спеціалізації, а й інноваційність, технологічність, здатність швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У ХХІ ст. поширення цифрових технологій впливає на те, що концепція конкурентоспроможності трансформується, враховуючи цифровізацію економічної діяльності та становлення нової парадигми дослідження. Це призвело до усвідомлення вимірювання та оцінки конкурентних переваг у цифровому просторі та виокремлення поняття цифрової конкурентоспроможності.

Цифрова конкурентоспроможність у високотехнологічному суспільстві об'єктивно пов'язана з інноваційною діяльністю, насамперед можливістю виробляти, впроваджувати інновації та отримувати соціально-економічні ефекти від них. На макроекономічному рівні оцінка інновацій як окремих національних економік, так і вплив інновацій на соціально-економічні процеси, визначає Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO), щорічно проводячи аналіз інноваційної діяльності на основі Global Innovation Index (GII). У 2024 році відбулося корегування моделі GIІ, яка врахувала динамічні цифрові трансформації та прискорення інновацій, але зали-

шила в основі підхід виділення двох субіндексів – вихідні умови та отримані результати (табл. 1).

Аналіз показників, що характеризують вихідні умови розвитку інноваційної діяльності на основі GIІ, окреслює їх взаємозв'язок з забезпеченням цифрової конкурентоспроможності на макроекономічному рівні. «Інституції» визначають, як конкурентні переваги стабільне інституційне середовище та високу якість регуляторної бази і обґрунтовану регулятору політику, які формують передумови для розвитку інноваційних проєктів в галузі ІКТ та функціонування цифрових ринків, а прозорі правила, сформована нормативна база знижують ризики для ІТ-бізнесу, сприяючи інвестуванню в цифрові технології, що сприяє забезпеченню цифрової конкуренції.

«Людський капітал та дослідження» у розрізі конкурентоспроможності передбачають високий рівень освіти (особливо STEM-напрямів), який формує кадровий потенціал для ІКТ-сфери та розвитку цифрової індустрії та створює науково-дослідну базу для забезпечення розробок та впровадження інноваційних цифрових рішень.

«Інфраструктура» окреслює в контексті конкурентоспроможності розвинену цифрову інфраструктуру, що є основною умовою розвитку цифрової конкурентоспроможності, яка включає також забезпечення екологічну стійкість і відповідність вимогам «зелених» цифрових проєктів (табл. 2).

«Розвиток бізнесу» є невід'ємною складовою забезпечення конкурентоспроможності, оскільки наявність висококваліфікованих працівників в сфері бізнесу, наявність інноваційних зв'язків між бізнесом, наукою, державою активізують цифрові трансформації, а залученість до кластерів та стратегічних альянсів національного бізнесу посилюють міжнародну цифрову інтеграцію. Через інноваційні зв'язки та засвоєння знань визначається здатність національних економік імпортувати, адаптувати та масштабувати високотехнологічні рішення, що визначають в цифровій економіці значні конкурентні переваги, активно впливаючи на конкурентні позиції країн.

Активний розвиток нових цифрових технологій прискорює різноманітні форми взаємодії, що значно активізує дослідження їх як рушійної сили економічного розвитку та становлення конкурентоспроможних економік [3]. Як окрема складова конкурентоспроможності цифрова конкурентоспроможність виділена в оцінці конкурентоспроможності

Таблиця 1

**Складові «Інституції» і «Людський капітал і дослідження» субіндексу «Вихідні умови»
Global Innovation Index**

		Вихідні	
Компонент	Субкомпонент	Показник	
Інституції	Інституціональне середовище	Операційна стабільність для бізнесу	
		Ефективність уряду	
	Регуляторне середовище	Якість регулювання	
		Верховенство права	
	Бізнес-середовище	Стабільність політики для ведення бізнесу	
		Політика та культура підприємництва	
Людський капітал та дослідження	Освіта	Витрати на освіти	
		Державне фінансування/учень, середня школа	
		Тривалість шкільного життя	
		Шкали PISA з читання, математики та природничих наук	
		Співвідношення учнів до вчителів, середня школа	
	Вища освіта	Зарахування до вищих навчальних закладів	
		Випускники наукових та інженерних спеціальностей	
		Вхідна мобільність	
	Дослідження та розробки (НДДКР)	Дослідники	
		Валові витрати на дослідження та розробки	
		Глобальні корпоративні інвестори в дослідження та розробки, три провідних	
		Рейтинг університетів QS, топ-3	

Джерело: узагальнено на основі [13]

IMD. Як певна характеристика економічної системи цифрова конкурентоспроможність базується на трьох субіндексах: знання, технології, готовність до майбутнього, що перетинається з підходами до визначення розвитку інноваційної діяльності Global Innovation Index. Взаємозв'язок показників, на яких базується оцінка цих двох рейтингів, демонструє взаємозалежність високого рівня цифрової конкурентоспроможності з можливостями виробляти, впроваджувати та масштабувати інновації на будь-якому рівні [4, с. 23].

Субіндекс «Знання» оцінювання World Digital Competitiveness Ranking визначає цифрову конкурентоспроможність через розвиненість та якість людського капіталу, спроможність до виробництва інновацій і наявність науково-дослідного потенціалу, що перетинається з компонентом «Людський капітал та дослідження» Global Innovation Index (табл. 3).

Субіндекс «Технології» IMD World Digital Competitiveness Ranking демонструє, що цифрова конкурентоспроможність – це не лише результат наукових досягнень чи наяв-

ного освітнього потенціалу, а системна взаємодія регуляторного середовища, фінансових ресурсів і технологічної інфраструктури.

Ці складові визначають, чи здатна національна економіка конвертувати знання та наукові досягнення у цифрові продукти, масштабувати інновації та забезпечувати стале зростання на глобальному рівні (табл. 4).

Субіндекс «Готовність до майбутнього» IMD World Digital Competitiveness Ranking окреслює динамічну складову цифрової конкуренції, тобто наскільки національна економіка, її бізнес-структури, населення здатні швидко реагувати на технологічні зміни та ефективно інтегрувати їх у практику (табл. 5).

Визначені підходи при оцінюванні інноваційного розвитку на основі Global Innovation Index (GII) і цифрової конкуренції IMD World Digital Competitiveness Ranking, окреслюють основні складові та напрями підвищення цифрової конкурентоспроможності.

Виходячи з аналізу методології рейтингової оцінки інновацій та цифрової конкурентоспроможності, простежуються певні спільні риси

Таблиця 2

**Складові «Інфраструктура», «Розвиток ринку» і «Розвиток бізнесу» субіндексу
«Вихідні умови» Global Innovation Index**

Компонент	Субкомпонент	Показник
Інфраструктура	Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)	Доступ до ІКТ
		Використання ІКТ
		Урядовий онлайн-сервіс
		Електронна участь
	Загальна інфраструктура	Вихід електроенергії
		Логістична ефективність
		Валове нагромадження капіталу
	Екологічна стійкість	ВВП/одинаця споживання енергії
		Низьковуглецеве використання енергії
		середовище ISO 14001
Розвиток ринку	Кредит	Фінансування для стартапів для масштабування
		Внутрішній кредит приватному сектору
		Кредити від мікрофінансових установ
	Інвестиції	Капіталізація ринку
		Венчурні інвестори
		Одержувачі венчурного капіталу
		Отримано венчурного капіталу
	Торгівля, диверсифікація та масштаб ринку	Застосована тарифна ставка
		Диверсифікація вітчизняної промисловості
		Масштаб внутрішнього ринку
Розвиток бізнесу	Працівники розумової праці Інноваційні зв'язки	Наукоємна зайнятість
		Фірми, що пропонують офіційне навчання
		Загальний обсяг витрат бізнесу
		Загальний обсяг витрат, що фінансуються бізнесом
		Працевлаштування жінок з вищою освітою
		Спільні публікації публічних досліджень та промисловості
		Співпраця між університетами та промисловістю у сфері досліджень та розробок
		Стан розвитку кластерів
		Спільні підприємства/угоди про стратегічні альянси
		Патенти
	Засвоювання знань	Платежі за інтелектуальну власність
		Високотехнологічний імпорт
		Імпорт послуг ІКТ
		Чистий притік прямих іноземних інвестицій
		Дослідницький талант

Джерело: узагальнено на основі [13]

та відмінності між класичними підходами до визначення конкурентоспроможності та цифрової конкурентоспроможності (табл. 6).

Таким чином, цифрова конкурентоспроможність трансформує орієнтованість еконо-

мічного розвитку з класичною «матеріальною ефективністю» на «цифрову спроможність», де базовим елементом є швидкість адаптації до технологічних і цифрових трендів, здатність до постійного навчання і удосконалення,

Таблиця 3

Складові субіндексу «Знання» IMD World Digital Competitiveness Ranking

Субіндекс	Складова	Показники
Знання	Таланти	Освітнє оцінювання PISA - Математика Міжнародний досвід Іноземний висококваліфікований персонал Управління містами Цифрові/технологічні навички Чистий потік іноземних студентів
	Навчання та освіта	Навчання працівників. Загальні державні витрати на освіту. Рівень вищої освіти. Співвідношення учнів до вчителів (вища освіта). Випускники природничих наук. Жінки зі науковим ступенем. Індекс освіти в галузі інформатики.
	Наукова концентрація	Загальні витрати на НДДКР (%). Загальна кількість персоналу НДДКР на душу населення. Жінки-дослідники. Продуктивність НДДКР за публікаціями. Науково-технічна зайнятість. Гранти на високотехнологічні патенти. Статті про штучний інтелект.

Джерело: узагальнено на основі [14]

Таблиця 4

Складові субіндексу «Технології» IMD World Digital Competitiveness Ranking

Субіндекс	Складова	Показники
Технології	Нормативно-правова база	Започаткування бізнесу. Забезпечення виконання контрактів. Імміграційне законодавство. Розробка та застосування технологій. Науково-дослідне законодавство. Права інтелектуальної власності. Законодавство про політику ШІ.
	Капітал	Капіталізація фондового ринку ІТ та медіа. Фінансування технологічного розвитку. Банківські та фінансові послуги. Кредитний рейтинг країни. Венчурний капітал. Інвестиції в телекомунікації.
	Технологічна база	Комунікаційні технології. Абоненти мобільного ширококутного доступу. Бездротовий ширококутний доступ. Користувачі Інтернету. Швидкість пропускної здатності Інтернету. Високотехнологічний експорт (%). Безпечні інтернет-сервери.

Джерело: узагальнено на основі [14]

ефективного використання цифрових рішень на мікро-, мезо- та макрорівнях.

Цифрова конкурентоспроможність не є статичною характеристикою, а визначається значною динамікою, що залежить від здатності економічної системи адаптуватися до технологічного середовища, забезпечувати

відкритість та прозорість, її сприйняття та впровадження інновацій і розвитку цифровою ідентичності та формування цифрового потенціалу, що базується на:

– цифровій інфраструктурі – доступність ширококутного швидкісного Інтернету, цифрових платформ, хмарних сервісів;

Таблиця 5

**Складові субіндексу «Готовність до майбутнього»
IMD World Digital Competitiveness Ranking**

Субіндекс	Складова	Показники
Готовність до майбутнього	Адаптивні установки	Електронна участь. Роздрібна торгівля в інтернеті. Володіння планшетом. Володіння смартфоном. Ставлення до глобалізації. Гнучкість та адаптивність.
	Бізнес-гнучкість	Можливості та загрози. Розподіл роботів у світі. Гнучкість компаній. Використання великих даних та аналітики. Передача знань. Підприємницький страх невдачі.
	ІТ-інтеграція	Електронне урядування. Державно-приватне партнерство. Кібербезпека. Піратство програмного забезпечення. Потенціал уряду у сфері кібербезпеки. Наявність законодавства із захисту конфіденційності.

Джерело: узагальнено на основі [14]

Таблиця 6

**Порівняльна характеристика понять «конкурентоспроможність»
і «цифрова конкурентоспроможність»**

Критерій	Конкурентоспроможність	Цифрова конкурентоспроможність
Основні ресурси	Капітал, трудові ресурси, матеріальні активи.	Дані, цифрові технології, нематеріальні активи.
Джерело формування конкурентних переваг	Витрати на виробництво та збут, масштаби виробництва, продуктивність.	Темпи впровадження інновацій, цифрова гнучкість, адаптивність.
Інституційна основа	Регулювання ринків, підтримка ефективності ринкового механізму.	Цифрові стратегії, регулювання даних, політика відкритих даних.
Вимоги до підготовки кадрів	Професійна підготовка, технічні навички.	Цифрова грамотність, креативне мислення, творчі та аналітичні компетенції.
Фокус	Галузева або національна спеціалізація.	Мережева взаємодія, цифрова екосистема.

Джерело: узагальнено авторами на основі [1; 2; 4; 5; 8; 9; 11]

– інституційна спроможність – наявність регуляторної бази, стратегій цифрового розвитку, політик кібербезпеки та захисту даних;
– людський капітал – рівень цифрових навичок, цифрової грамотності та розвитку цифрових компетенцій, креативного та інноваційного мислення;
– підприємницьке середовище – здатність бізнесу впроваджувати цифрові рішення, створювати та розвивати стартапи, залучати венчурні капітали.

Отже, цифрова конкурентоспроможність як економічна категорія – це динамічна інтегральна спроможність економічної системи незалежно від рівня (компанія, регіон, галузь, національна економіка) розробляти, адаптувати та ефективно використовувати цифрові технології, інфраструктуру та компетентності, реагуючи на актуальні технологічні та цифрові тренди, з метою досягнення сталих конкурентних переваг на внутрішніх та зовнішніх ринках в умовах прискорених цифрових трансформацій.

В цифровій економіці технології виступають базою структурних змін в економіці і підвищення продуктивності. Як комплексна характеристика, цифрова конкурентоспроможність впливає на темпи економічного зростання через механізми:

- автоматизації та оптимізації виробничих процесів, що сприяє зменшенню витрат, скорочення тривалості операційних циклів, підвищення використання ресурсів;

- інтеграції ІКТ у бізнес процеси, що дозволяє підвищити оперативність прийняття управлінських рішень;

- розширення каналів збуту (формування цифрових каналів збуту), що відкриває доступ до нових ринків, формує глобальну клієнтську базу;

- зниження трансакційних витрат, що передбачає цифровізацію контрактів, логістики, оплати та звітності (на основі [1, с. 193; 9, с. 111]).

Цифрова конкурентоспроможність формує новітню структуру зайнятості та змінює підходи до створення додаткової вартості, зокрема формуються нові професії, серед яких зростає частка гіг – зайнятості, що вимагає гнучких освітніх моделей і нових форм соціального захисту, відбувається зміщення акценту з виробництва послуг до надання цифрових послуг, платформ, рішень на основі Інтернету речей та штучного інтелекту. Розвинене цифрове середовище стає одним з важливих індикаторів для інвесторів. Країни, регіони, галузі з високими показниками цифрового розвитку та рівнем цифрової конкуренції мають переваги в залученні венчурного капіталу, розміщенні цифрових активів, привабливості для технологічних компаній.

Висновки. Отже, категорія цифрової конкурентоспроможності є об'єктивним результатом розвитку економічної науки та трансформації економічної діяльності під впливом цифровізації. Її формування обумовлено переходом до цифрової економіки, в якій основними активами виступають дані, цифрові платформи, цифрові компетенції. Відмінність визначення цифрової конкурентоспроможності від традиційного підходу до визначення конкурентоспроможності полягає у трансформації джерел створення конкурентних переваг з матеріальних ресурсів на нематеріальні, зокрема цифрову спроможність, інноваційну здатність, регуляторну здатність, креативний людський капітал, що вимагає обґрунтування нових методик оцінювання конкурентних переваг. Це визначає перспективні напрями подальших досліджень цифрової конкурентоспроможності та її впливу на економічне зростання. Запропонований авторами підхід до визначення цифрової конкурентоспроможності охоплює чотири фундаментальні компоненти: інституційні передумови, технологічну інфраструктуру, людський капітал і рівень інтеграції цифрових рішень в усі сфери економічної діяльності. На етапі повоєнного відновлення підвищення цифрової конкурентоспроможності національної економіки України та сфер її бізнесу є стратегічним завданням, що передбачає забезпечення подальшого розвитку цифрової інфраструктури, підтримку цифрових стартапів, подальшу цифровізацію освіти, прозорість державних сервісів та адаптацію нормативної бази до європейських стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Щупаківський Р. Сучасні виклики цифрової трансформації та їх вплив на конкурентоспроможність національних економік. *Herald of Khmelnytskyi National University*. 2021. № 5(2). С. 190–196.
2. Бочко О., Малецька О., Дранус Л. Парадигма конкурентоспроможності держави в умовах цифрової економіки. *Аграрна економіка*. 2022. Т. 15. № 1–2. С. 9–17.
3. Яворська Н. П., Данько Т. І. *Цифрова конкурентоспроможність України: загальні тенденції та моделювання впливу*. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-12-7814> (дата звернення: 27.08.2025).
4. Чалюк Ю. О. Цифрова конкурентоспроможність країн. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 22–30.
5. Франко Л. С. Роль цифрової трансформації інновацій у підвищенні конкурентоспроможності України: сучасний стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-63> (дата звернення: 27.08.2025).
6. Пушкар Т. А., Матвєєва Н. М., Серьогіна Д. О. Людський фактор цифровізації інноваційної діяльності в Україні у розрізі міжнародних порівнянь. *Економіка і суспільство*. 2024. № 59 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-40> (дата звернення: 27.08.2025).

7. Педченко Н. С., Кононенко Ж. А., Зінченко О. М. Конкуренентоспроможність економіки в умовах розвитку ІТ-індустрії та цифрових трансформацій. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. № 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-02> (дата звернення: 17.08. 2025).
8. Пушкар Т. А., Соболева Г. Г. Славуа О. І. Цифровізація як фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 2 (47). С. 165–170.
9. Ольшанська О. В., Бондаренко Б. С. Цифрові бізнес-моделі як фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємств. *Проблеми розвитку економіки*. 2024. № 3. С. 108–116.
10. Кайда І. Цифрова трансформація як ключовий фактор підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-103> (дата звернення: 27.08. 2025).
11. Сидорчук І. С., Вікуліна Л. Ф., Наконечна О. А. Цифрова трансформація бізнес процесів в Україні як чинник економічного зростання. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15173552> (дата звернення: 27.08. 2025).
12. Porter, M. E. (1986) *Competition in global industries*. Boston: Harvard Business School Press.
13. The Global Innovation Index 2024: World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/ (accessed 27.08.2025).
14. IMD World Competitiveness yearbook 2024. Available at: <https://www.imd.org/centers/world-digital-ranking/> (accessed 28.08.2025).

REFERENCES:

1. Shchupakivskiy R. (2021) Suchasni vykylyky tsyfrovoy transformatsii ta yikh vplyv na konkurentospromozhnist natsionalnykh ekonomik [Current Challengers of Digital Transformation and their Impact on the Competitiveness of National Economies]. *Herald of Khmelnytskyi National University*, vol. 5(2), pp. 190–196.
2. Bochko O., Maletska O., Dranus L. (2022) Paradyhma konkurentospromozhnosti derzhavy v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Paradigm of the state competitiveness in the digital economy]. *Ahrarna ekonomika – Agrarian economy*, vol. 1–2, pp. 9–17.
3. Yavorska N. P., Danko T. I. (2021) Tsyfrova konkurentospromozhnist Ukrainy: zahalni tendentsii ta modeliuvannya vplyvu [Digital Competitiveness of Ukraine: general trends and Impact Modeling]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka» – International Scientific Journal “Internauka”*, vol. 12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-12-7814> (accessed August 27, 2025).
4. Chaliuk Yu. O. (2020) Tsyfrova konkurentospromozhnist krain [Digital Competitiveness of Countries]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, vol. 50, pp. 22-30.
5. Franko L. S. (2022) Rol tsyfrovoy transformatsii innovatsii u pidvyshchenni konkurentospromozhnosti Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy [The Role of Digital Transformation of Innovations in Increasing the Competitiveness of Ukraine: Current State and Prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-63> (accessed August 27, 2025).
6. Pushkar T. A., Matvieieva N. M., Serohina D. O. (2024) Liudskiy faktor tsyfrovizatsii innovatsiinoi diialnosti v Ukraini u rozrizi mizhnarodnykh porivnian [The Human Factor of Digitalization of Innovative Activity in Ukraine in the Section of International Comparisons.]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-40> (accessed August 27, 2025).
7. Pedchenko N. S., Kononenko Zh. A., Zinchenko O. M. (2024) Konkurentospromozhnist ekonomiky v umovakh rozvytku IT – industrii ta tsyfrovyykh transformatsii [Competitiveness of the Economy in the Context of its Development and Digital Transformations]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of modern transformations*, vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-02> (accessed August 17, 2025).
8. Pushkar T. A., Sobolieva H. H. Slavuta O. I. (2023) Tsyfrovizatsiia yak faktor zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Digitalization as a Factor in Ensuring the Competitiveness of the Enterprise]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable development of economy*, vol. 2 (47), pp. 165–170.
9. Olshanska O. V., Bondarenko B. S. (2024) Tsyfrovii biznes-modeli yak faktor zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv [Digital Business Models as a Factor in Ensuring the Competitiveness of Enterprises]. *Problemy rozvytku ekonomiky – Problems of economic development*, vol. 3, pp. 108–116.
10. Kaida I. (2025) Tsyfrova transformatsiia yak kliuchoviy faktor pidvyshchennia konkurentospromozhnosti ukrainskoho biznesu [Digital Transformation as a Key Factor in Increasing the Competitiveness of Ukrainian Business]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-103> (accessed August 27, 2025).

11. Sydorчук І. С., Вікуліна Л. Ф., Наконечна О. А. (2025) Tsyfrova transformatsiia biznes protsesiv v Ukraini yak chynnyk ekonomichnoho zrostantia [Digital Transformation of Business Processes in Ukraine as a Factor of Economic Growth]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii – Achievements of the Economy: prospects and innovations*, vol. 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15173552> (accessed August 27, 2025).
12. Porter, M. E. (1986) *Competition in global industries*. Boston: Harvard Business School Press.
13. The Global Innovation Index 2024: World Intellectual Property Organization. Available at: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/ (accessed 27.08.2025).
14. IMD World Competitiveness yearbook 2024. Available at: <https://www.imd.org/centers/world-digital-ranking/> (accessed 28.08.2025).